

Treball de final de grau

2015/2016

Codi: 100535

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500239 Història de l'art	OB	4	0

Professor de contacte

Nom: Maria Gargante Llanes

Correu electrònic: Maria.Gargante@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Equip docent

Buenaventura Bassegoda Hugas

Ana Muntada Torrellas

Francesc Josep de Rueda Roige

Victòria Solanilla Demestre

Rafael Cornudella Carré

Prerequisits

Es recomanable que l'alumne hagi cursat i aprovat la gran majoria de les assignatures dels tres primers anys de Grau.

Es recomanable que l'alumne a més de castellà i català, domini alguna llengua estrangera.

Objectius

I-Objectius:

Amb la realització del Treball Fi de Grau (TFG) es pretén que l'alumne desenvolupi una sèrie de competències específiques, indicadores del nivell de maduresa que ha assolit durant els seus estudis de Grau. Aquestes competències són principalment :

1-Demostrar que coneix l'evolució de la imatge artística des de l'Antiguitat fins a la cultura visual contemporània.

2-Demostrar que coneix la problemàtica, el vocabulari i els conceptes fonamentals de la teoria de l'art.

3-Demostrar que posseeix coneixements específics sobre els principals camps d'estudi de la història de l'art, així com sobre els principals temes i debats historiogràfics i metodològics de la disciplina.

4-Mostrar la seva capacitat d'anàlisi dels coneixements adquirits en les seves diverses facetes (formal, iconogràfica, tècnica, estètica, recepció).

5-Aplicació conscient de les metodologies pròpies de la disciplina a l'estudi de un tema.

II-Característiques del treball :

a) No es tracta de realitzar una recerca totalment nova o inèdita, sinó d'iniciar-se en la investigació, és a dir, de familiaritzar-se amb les eines, les problemàtiques, les metodologies i els objectius de la recerca universitària, amb l'objecte de desenvolupar un treball crític sobre una temàtica determinada. L'estudiant ha de demostrar la seva capacitat per cercar, seleccionar i interpretar un conjunt de materials i de fonts de caràcter artístic, textual, fotogràfic, filmic, arxivístic, etc, amb l'objectiu de formular nous interrogants sobre un tema en concret, d'organitzar el seu estudi, estructurar la seva exposició d'una manera clara i ordenada, i arribar, finalment, a unes conclusions ben elaborades.

b) Els temes han de ser «oberts» i no massa tancats en qüestions particulars. És a dir, no es tracta de fer un treball monogràfic sobre un edifici o una obra en concret, i tampoc sobre la biografia d'un artista ja treballat en altres assignatures del Grau, sinó d'estudiar temes transversals que impliquin l'abordatge de qüestions metodològiques i el tractament d'aspectes formatius poc desenvolupats durant els estudis de Grau. Es valoraran molt positivament el temes de llarg recorregut, es a dir, qüestions que impliquin l'anàlisi d'una tipologia arquitectònica en diferents èpoques (o cultures), el fenomen de la vida i pervivència de les imatges, la història crítica d'una tècnica artística, canvis i/o continuïtats en el conceptes teòric-artístics, les transformacions dels agents de la història social de l'art, etc. Ha de quedar clar que un treball que consisteixi en la simple recopilació d'informació, si no va acompanyada de la seva necessària interpretació, no es considerarà complet. Els treballs que és limitin a la sola acumulació de materials d'estudi, seran considerats com a no avaluables.

c) El treball és individual. Es valorarà l'esforç, la imaginació, la qualitat de la redacció i l'esperit crític de l'alumne.

En cas de plagi, la qualificació automàtica del treball serà un 0.

El tema del treball no pot coincidir amb el treball de cap altra assignatura de la carrera. Si es detecten duplicacions, el treball no serà avaluat.

d) Es valorarà la consulta de bibliografia estrangera.

A banda del català i del castellà, el treball es podrà presentar redactat en anglès, francès i italià.

e) Les faltes d'ortografia i les incorreccions gramaticals que dificultin la comprensió del text, baixaran la nota del treball.

Competències

- Analitzar amb esperit crític, a partir dels coneixements adquirits, l'obra d'art en les seves diferents facetes: valors formals, significat iconogràfic, tècniques i procediments artístics, procés d'elaboració i mecanismes de recepció.
- Aplicar el domini de l'instrumental crític i metodològic fonamental per comprendre i narrar la història de l'art i per reflexionar sobre la professió de l'historiador de l'art.
- Aplicar metodologies científiques pròpies de la disciplina de la història de l'art
- Demostrar que es coneix la història de les idees artístiques i els principals corrents teòrics que han impulsat la reflexió sobre l'art, el cinema, els seus creadors i el seu públic al llarg de la història.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Expressar coneixements específics sobre l'origen, l'evolució i els diversos camps d'estudi de la història de l'art, així com sobre els temes, el vocabulari i els debats clàssics i actuals de la disciplina.
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Interpretar l'obra d'art en el context en el qual es va gestar i relacionar-la amb altres formes d'expressió cultural
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica
- Reconèixer la problemàtica, el vocabulari i els conceptes fonamentals de la teoria de l'art i del cinema.
- Reconèixer l'evolució de la imatge artística des de l'antiguitat fins a la cultura visual contemporània.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament conceptes bàsics de teoria artística i cinematogràfica i la seva evolució al llarg de la història.
2. Analitzar els creadors d'un fenomen artístic en un determinat context cultural.
3. Analitzar els debats clàssics i actuals de la disciplina.
4. Analitzar els receptors d'un fenomen artístic en un determinat context cultural.
5. Analitzar les idees artístiques sobre un fenomen artístic, els seus creadors i els seus receptors en un context cultural determinat.
6. Analitzar les idees artístiques sobre un fenomen artístic en un determinat context cultural.
7. Analitzar una imatge artística i situar-la en el seu context cultural.
8. Aplicar els coneixements iconogràfics a la lectura de la imatge artística
9. Comunicar de manera clara i en el registre adequat un treball acadèmic
10. Definir i explicar amb precisió un objecte artístic amb el llenguatge propi de la crítica d'art.
11. Demostrar el coneixement de metodologies científiques, fonts i teoria de l'art en la lectura, la crítica i la interpretació formal, iconogràfica i simbòlica de qualsevol imatge artística o cinematogràfica
12. Desenvolupar un treball final que reuneixi i interpreti dades i reflexioni sobre algun tema rellevant de la disciplina
13. Diferenciar les teories artístiques sobre un fenomen artístic, els seus creadors i els seus receptors en un context cultural determinat.
14. Distingir les tècniques i el procés d'elaboració d'un objecte artístic
15. Estimular la creativitat i fomentar idees innovadores.
16. Examinar una imatge artística i distingir-ne els valors formals, iconogràfics i simbòlics.
17. Explicar els mecanismes de recepció d'una obra d'art.
18. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística
19. Interpretar conceptes fonamentals de teoria artística amb esperit crític.
20. Interpretar i comunicar els continguts d'un text de teoria artística i cinematogràfica.
21. Organitzar amb eficàcia i rendibilitat la part autònoma de l'aprenentatge
22. Organitzar el temps i els propis recursos per a la feina: dissenyar plans establint prioritats d'objectius, calendaris i compromisos d'actuació.
23. Reconèixer els coneixements metodològics, iconogràfics i de teoria de l'art per fer la lectura d'una imatge artística.
24. Reconèixer les bases de dades bibliogràfiques més idònies per obtenir les fonts sobre un determinat tema
25. Reconstruir el panorama artístic d'un determinat context cultural
26. Reflexionar sobre el treball propi i el de l'entorn immediat amb intenció de millorar-los de manera continuada
27. Relacionar una imatge artística amb altres fenòmens culturals de la seva època.
28. Saber exposar amb eficàcia els coneixements, oralment i per escrit.

Continguts

BLOCS I ÀREES TEMÀTIQUES (a títol orientatiu):

I-Arquitectura i urbanisme:

1. Els elements de l'arquitectura
2. Recerques sobre l'espai arquitectònic
3. Tipologies arquitectòniques: forma i funció
4. Simbolismes de la forma arquitectònica

5. Temes d'història de l'arquitectura
6. Teories i crítica de l'arquitectura
7. La figura de l'arquitecte a través del temps
8. Relacions de l'arquitectura amb altres arts
9. La metamorfosi dels edificis. Arquitectura i memòria.
10. Poètiques de l'edifici arquitectònic.
11. Arquitectures pintades/la representació de l'arquitectura
12. La ciutat: la planificació de les ciutats, la ciutat ideal, les ciutats modernes, les ciutats contemporànies
13. Qüestions d'arquitectura contemporània
14. Disseny, història, teoria i crítica del jardí.
15. Historiografia de l'arquitectura: *Llegir* Leonardo Benevolo; *Llegir* Bruno Zevi; *Llegir* Manfredo Tafuri; *Llegir* Joseph Rykwert; Paolo Portoghesi; Giulio Carlo Argan; James S. Ackerman; Rudolf Wittkower; S. Giedion.

II-Arts figuratives:

1. Representacions: l'ésser humà, el món natural, la història, les idees, la fantasia i els somnis, el sagrat.
2. Teories de la representació i de la pintura
3. Formes i funcions de la pintura
4. Sistemes de proporcions i modes de representació (canons, representació de la llum i de l'ombra, perspectiva, número d'or, etc).
5. Camins de l'abstracció.
6. Història, teories i mètodes de dibuix
7. L'ensenyament de les arts
8. Categories d'anàlisi de l'obra pictòrica
9. Pintura i literatura
10. Qüestions a l'entorn del llenguatge i la història de l'escultura
11. Teoria de l'escultura
12. Funció i tipologies de l'escultura. Escultura i poder
13. L'ornament: història i teories
14. Música i arts visuals
15. Les arts visuals i el teatre
16. Debats i recerques dels inicis de la fotografia
17. Pensaments sobre la imatge fotogràfica
18. Fotografia i món modern: la visió de la ciutat
19. Història de la fotografia
20. Fotografia i pintura
21. Fotografia i literatura
22. Temes de fotografia contemporània

III- La imatge en moviment

1. Temes d'història i teoria del cinema
2. Cinema i realitat
3. Cinema i literatura
4. Els gèneres cinematogràfics
5. La cultura contemporània i el cinema
6. El cinema no narratiu
7. L'art filmat
8. El vídeo art
9. Art electrònic i realitat virtual. L'obra d'art immaterial.
10. L'art d'acció. El *happening* i la *performance*: història i crítica

IV-El llenguatge de les imatges

1. *Teories de l'art*: Winckelmann, Riegl, Wölfflin, Warburg, Saxl, Panofsky, Gombrich.

2. *Història i teories de:* el retrat, el paisatge, la pintura d'història, la natura morta, la pintura de costums, el nu i el cos.
3. Temes d'art i cultura visual: relacions de l'art amb la ciència, la tecnologia, la política, la societat, les religions, etc.
4. Temes d'art i etnografia
5. Les imatges artístiques contemporànies i "la societat de l'espectacle"
6. Lectures semiòtiques de la imatge
7. Intertextualitat
8. Arquetips i temes d'enquadrament
9. Història de la indumentària: vestit i rol social; vestits per l'escena; ficció i fantasia; moda i art modern
10. Art i gènere.

V-Recepció i redescoberta

1. La redescoberta d'Egipte
2. La redescoberta de Grècia/Roma
3. La redescoberta de l'Edat Mitjana
4. Renaixement i renaixements
5. L'Orientalisme
6. La còpia. El fenomen de l'apropiacionisme: antecedents i actualitat
7. La reutilització. Els *spolia*
8. La *Damnatio memoriae* i la iconoclàstia
9. Els *revivals*
10. Primitivismes i el mite del retorn.
11. El paper de l'espectador: visió i experiència de l'obra artística
12. L'art en escena: el paper dels museus i les exposicions a debat

VI-Treball i condició social de l'artista/comitència i mercat

1. Mites i llegendes de l'artista
2. Teories de l'artista
3. L'aprenentatge i els mètodes de treball
4. Llibres de models/quaderns d'esbossos
5. El rol social de l'artista
6. Els viatges d'artista
7. Col·laboracions creatives: relacions d'artistes plàstics amb escriptors, músics, directors de teatre, ballarins, científics, etc. Obres col·lectives. Tallers artístics.
8. Qüestions sobre els artistes de les avantguardes.
9. L'artista després de la modernitat. Artistes en un món globalitzat
10. Patronatge artístic. Col·leccions i col·leccionistes
11. Rutes de les arts. Història del comerç artístic
12. Valor artístic i/o valor econòmic

VII-Estudiant, descrivint, jutjant, comentant l'art i l'obra d'art

1. Literatura artística: tractats, vides...
2. *Ekphrasis*/la descripció de l'obra d'art
3. *Periegesis*/relats de viatge
4. *Technai*
5. Qüestions d'historiografia l'art
6. Tendències i debats de la història de l'art actual
7. Temes d'història de la crítica
8. La crítica i els crítics contemporanis
9. Temes d'art i filosofia

VIII-Història de les tècniques artístiques: processos d'execució, anàlisi i restauració

1. Història i teoria de la restauració
2. Temes d'història i teoria de la ceràmica (precolombina inclosa)
3. Història del mosaic
4. Història de l'art tèxtil. (precolombí inclòs)
5. Història i teoria del color. Els pigments al llarg de la història.
6. Temes d'història de les tècniques de la pintura al fresc; el tremp, l'oli, l'aquarel·la, etc.
7. Història de les tècniques i els materials de l'escultura
8. Temes d'història de l'orfebreria
9. Els procediments del vitrall al llarg del temps
10. Art i química

IX-Art musulmà a Al-Andalus i altres territoris

X-Altres cultures: Àsia, Àfrica, Amèrica i Oceania

XI-Formes del col·leccionisme d'art: de l'Antiguitat a l'actualitat

Metodologia

(metodologia docent)

- a) A començament de curs heu d'haver escollit, com a mínim, l'àrea temàtica en la que voleu desenvolupar el vostre treball, a partir de la llista d'àrees temàtiques que consta en aquest document. Durant les primeres setmanes del curs podreu entrevistar-vos amb el tutor que us sembli convenient (el Prof. Castiñeiras o la Prof. Llorens), dins del seu horari de despatx, i ell us assessorarà a l'hora de concretar el tema específic del vostre treball. Un cop els professors responsables del treball de Grau hagin parlat amb tots vosaltres, estudiaran les diferents propostes temàtiques i us comunicaran com es distribueixen les tutoritzacions. La organització de les tutoritzacions es farà seguint criteris acadèmics i d'equitat.
- b) No es podrà realitzar més d'un treball específic d'un mateix tema, és a dir, no s'admetrà que més d'un alumne treballi un mateix tema en concret. Òbviament, sí que es podran fer més d'un treball d'una mateixa àrea temàtica, però de continguts diferents
- c) Quan comenci el segon semestre es farà una sessió d'orientació sobre qüestions de caràcter pràctic i metodològic.
- d) Els treballs que no es presentin dins dels terminis de temps establerts pels tutors, no seran acceptats
- e) Març: presentació de l'esquema del treball de 5 pàgines.
- f) Darrera setmana de maig o primera de juny: data límit de presentació del treball
- g) Juny/Juliol : defensa del treball.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
-------	-------	------	--------------------------

Tipus: Dirigides

Sessió formativa sobre la redacció del treball (mes de febrer)	3	0,12	9, 11, 15, 18, 21, 22, 23, 24, 26, 28
--	---	------	---------------------------------------

Tipus: Supervisades

Entrevista amb el tutor per organitzar el guió del treball	3	0,12	12, 24
--	---	------	--------

Entrevistes obertes amb els tutors i tria del tema	4	0,16	12, 24
--	---	------	--------

Seguiment dels treballs de recerca	47	1,88	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28
------------------------------------	----	------	---

Tipus: Autònomes

Redacció de l'esquema i treball de final de grau	90	3,6	2, 4, 6, 8, 9, 12, 21, 22, 24, 26
--	----	-----	-----------------------------------

Avaluació**I-Requisits bàsics:**

a- El treball és individual. Es valorarà l'esforç, la imaginació, la qualitat de la redacció i l'esperit crític de l'alumne.

En cas de plagi, la qualificació automàtica del treball serà un 0.

El tema del treball no pot coincidir amb el treball de cap altra assignatura de la carrera. Si es detecten duplicacions, el treball no serà avaluat.

b- Es valorarà la consulta de bibliografia estrangera.

A banda del català i del castellà, el treball es podrà presentar redactat en anglès, francès i italià.

c- Les faltes d'ortografia i les incorreccions gramaticals que dificultin la comprensió del text, baixaran la nota del treball.

II-Estructura i extensió :

a) El cos del treball, és a dir el text, ha de tenir un màxim de 15.000 paraules i un mínim de 14.500. No s'acceptaran treballs que excedeixin aquests límits. La bibliografia, l'apèndix documental (opcional), les il·lustracions amb peu de foto o qualsevol altre mena de material documental que acompanyi el treball, no compten dins d'aquests límit de 15.000 paraules.

b) L'estructura del treball ha de ser clara i concisa, i comprendrà un estat de la qüestió del tema, un desenvolupament crític i unes conclusions.

c) El treball s'ha de presentar per duplicat i imprès a espai 1,5, acompanyat d'un CD amb l'arxiu del text, les fotografies editades amb més qualitat i, si es dóna el cas, documents fílmics o sonors.

d) L'índex anirà al començament del treball.

Les pàgines i les fotografies han d'anar convenientment numerades, incloses les dels apèndixs.

e) En els peus de foto de les il·lustracions ha de constar el nom de la institució a on s'ubica l'obra en qüestió; si l'obra no pertany a cap col·lecció, llavors s'ha d'indicar la procedència detallada de la fotografia.

f) Les notes han d'anar a peu de pàgina.

III-Avaluació

L'avaluació i puntuació del treball resultarà de la mitjana de dues notes. La nota que li adjudiqui el tutor a partir de la seva lectura (70% nota). I la nota corresponent a exposició oral de l'estudiant - una presentació de 10 minuts com a màxim acompanyada de power-point- davant d'un tribunal integrat pels tutors del treball i un dels professors de la Comissió de docència més afí a la temàtica tractada (30% nota). La qualificació final resultarà de la mitjana ponderada de totes dues notes.

N.B. El Treball fi de Grau no té reavaluació

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Presentació oral del Treball de final de grau	30 %	1	0,04	9, 10, 11, 15, 18, 26, 28
Treball de final de grau	70 %	2	0,08	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28

Bibliografia

Els tutors proporcionaran als alumnes la bibliografia bàsica necessària per encetar el TFG segons els temes i les metodologies triades.

A més, hi ha una sèrie d'eines fonamentals per la redacció del TFG:

a-Per la redacció, consulteu l'Eines d'Ajuda a la Redacció del Servei de Llengües de la UAB:

<http://www.uab.cat/servlet/Satellite/suport-linguistic/ajuda-a-la-redaccio-1096483376648.html>

b-Per notes i referències bibliogràfiques: *Les referències i les citacions bibliogràfiques, les notes i els índex*, Gabinet de Llengua Catalana de la UAB, Bellaterra, 1998:

http://publicacions.uab.es/lilibres/fitxa_web_lilibres.asp?ID=467

C-Per la recopilació i organització de la Bibliografia també és aconsellable la utilització de les Eines disponibles al web de Biblioteques de les UAB:

<http://www.uab.es/servlet/Satellite/recursos-d-informacio-1254123674417.html>